MAAPERÄN TARINOITA: ELÄVÄN MAAPALLOMME MAALAAMINEN JA SUOJELU
Palautelomakkeen linkki ja QR-koodi:
https://ecolise.eu/curiosoil-lesson-plan-form-FI

Aihe: Taide ja ympäristötiede Kesto: 45 minuuttia Ikäryhmä: 14–16 vuotta Aihe: Taide ja maaperä – Maaperän kauneuden ja arvon löytäminen taiteen avulla Yhteys Curiosoil-työkaluihin: Tukee ”Awakening Soil Curiosity” -aloitetta ja maaperäosaamisen viitekehyksiä.

Oppimistavoitteet

Tieto
- Ymmärtää maaperän perustoiminnot, monimuotoisuuden, uhat ja mahdolliset ratkaisut.
- Tunnista maaperä kriittisenä elävänä järjestelmänä.

Taidot
- Käytä maaperää luovasti taiteellisena välineenä ja inspiraation lähteenä.
- Tarkkaile, kuvaile ja esitä visuaalisesti maaperän monimuotoisuutta.

Osaaminen
- Osallistu ympäristönsuojeluun taiteen kautta.
- Välitä myönteisiä maaperänsuojeluviestejä.

Maaperäosaamisalueiden kanssa linjassa olevat oppimistavoitteet

Alue	Indikaattorit	Kuvaajat
1. Maaperän toiminnot	Tuntee maaperän roolit (esim. ravinteiden kierto, veden säätely)	Osaa havainnollistaa ja selittää maaperän roolia elämän ylläpitämisessä
2. Maaperän monimuotoisuus	Tunnistaa erilaisia maaperäjä, värejä ja eliöitä	Tarkkailee, piirtää ja keskustelee maaperän ulkonäön vaihteluista
3. Maaperän uhat	Tunnistaa eroosion, saastumisen, tiivistymisen ja ihmishenkien menetyksen	Voi luoda taidetta uhkista; keskustelee suojatoimista
4. Maaperäliuokset	Selittää maaperän suojelu-/parantamismenetelmiä	Havainnollistaa ratkaisuja, esim. istutusta, kompostointia ja peitekasveja

TUNNIN RAKENNE
Toiminnan otsikko
MAAPERÄN TARINOITA: ELÄVÄN MAAPALLOMME MAALAAMINEN JA SUOJELU

Kuvaus
Oppilaat tutkivat maaperän monimuotoisuutta ja toimintoja luomalla ”maaperätaidetta” (käyttäen itse tehtyjä maavärejä tai maanäytteistä inspiroituneita värikyniä). He eivät

ainoastaan kuvaa, miltä maaperä näyttää, vaan myös luovat ”Maaperän supersankari” -julisteita – hauskoja hahmoja, jotka korostavat myönteisiä maaperäratkaisuja.

Materiaalit
- Paperi (A4 tai kierrätetty)
- Maaperänäytteet (voidaan kerätä eri ympäristöistä: puutarhasta, metsästä, kompostista). Varmista, että näytteet EIVÄT ole peräisin suojelualueilta ja että olet pyytänyt maanomistajalta luvan.
- Vettä + pieniä kuppeja/purkkeja (sekoittamista varten)
- Yksinkertaiset siveltimet TAI vanupuikot/vanupuikot
- Valinnainen: Värikynät/tussit/maalit, jos maaperän väri ei ole mahdollinen
- Lyijykynät, pyyhekumi
- Vanha sanomalehti tai kertakäyttöinen pöytäliina pöydälle
- Käsipyyhkeitä tai pääsy pesualueelle

Asennusohjeet
- Aseta näytteet/materiaalit ryhmäpöydille.
- Suojaa pintoja sanomalehdillä.
- Näytä inspiraatiokuvia maakerroksista/taideteoksista (projektorilla tai tulosteilla, katso LIITE)
- Pidä käsipyyhkeitä valmiina puhdistamista varten.

Vaiheittainen prosessi

1. Johdanto (5 min)

Lyhyt interaktiivinen puheenvuoro: ”Mitä maaperä on? Miksi se on tärkeä? Mitä löysimme maaperänäytteistämme?”
Nopea ryhmäideointi: ”Mikä uhkaa maaperää? Kuinka voimme auttaa maaperää?”

2. Luova tutkiminen (15 min)

- Näytä värikkäitä maanäytteitä (oikeita tai kuvia).
- Demo: Sekoita hieman multaa veteen purkissa. "Maalaa" näytealue.
- Oppilaat kokeilevat oman "maavärin" tekemistä (tai käyttävät värejä, jotka vastaavat heidän maaperähavaintojaan).
- Luo oma "maaperämaisema" – abstrakti tai realistinen, jossa näkyvät maakerrokset, juuret, eläimet jne.

3. Maaperäsupersankarijuliste (20 min)

- Siirtymä: ”Ryhdytään maaperän supersankareiksi! Luo hahmo, joka suojelee maaperää ja taistelee uhkia vastaan.”
- Oppilaat luonnostelevat/piirtävät supersankarinsa: nimen, voimat (esim. Siivouskapteeni, Kompostin kuningatar, Multakerääjä) ja maaperää säästävät teot.
- Lisää iskulause/viesti: esim. ”Pelastakaa maaperämme!” tai ”Maaperä on elämä!”

4. Näytä ja jaa (5 min)

- Oppilaat esittelevät taideteoksensa/julisteensa (”Supersankarini suojelee maaperää…”).
- Keskittyminen positiiviseen palautteeseen.

Äänitys

- Valokuvaa opiskelijoiden töitä luokkahuoneesittelyä tai digitaalista galleriaa varten.

- Valinnainen: Julkaise parhaat taideteokset luokan sosiaalisessa mediassa (heidän luvallaan).

Seurantadokumentaatio

- Lyhyt pohdinta 1–2 lauseen yhteenvetona: ”Yksi asia, jonka opin maaperästä…”

Opetussuunnitelman sisällön viite

- Taide: Sekatekniikka, julistesuunnittelu, ympäristötaide.
- Tiede: Maaperätieteen perusteet – koostumus, biodiversiteetti, uhat, suojelu.

Arviointi

Muodostava arviointi
Opettaja havaitsee osallistumista, luovuutta ja tieteellisiä yhteyksiä keskustelussa ja taiteessa.
Loppuarviointi
Valmiita taideteoksia ja lyhyitä pohdintalauseita arvioidaan niiden sitoutumisen perusteella maaperän keskeisten käsitteiden ja myönteisten ratkaisuideoiden käsittelyyn.

Eriyttämisstrategiat

Edistyneille oppijoille
Kutsu tutkimaan tiettyä maaperäeliötä; lisää yksityiskohtia tai ylimääräisiä "maaperän toimintoja" taideteokseen.
Vaikeuksissa oleville oppijoille
Tarjoa vaiheittaista piirustustukea; anna sapluunoita tai mallipohjia; ota vastaan suullisia selityksiä.
Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole opetuskieli
Käytä merkittyjä kuvia ja visuaalisia ohjeita sekä anna avainsanojen piirtämisen/kirjoittamisen heidän äidinkielellään.

Laajennustoiminta

Välittömät pidennykset
- Luokan maaperämuraali, jossa yhdistyvät kaikkien taide.
- Etsi paikallinen maaperän entisöintiyritys ja tee kiitoskortti luokassa.
Kotiopiskelu
- Tutki maalaikkua lähialueellasi; kirjoita/piirrä, mitä siellä elää, ja mitä "maaperäratkaisuja" on nähty toiminnassa.

Terveys- ja turvallisuusnäkökohdat
Käytä vain puhdasta, myrkytöntä maaperää.
Kasvojen maistaminen tai koskettelu toiminnan aikana on kielletty.
Pese kädet jälkikäteen.

TAUSTATIETOJA

1. Andy Goldsworthy
- Tunnettu maataiteilija, joka käyttää maata, savea ja muita luonnonmateriaaleja upeissa ulkoilmainstallaatioissa.
https://www.youtube.com/watch?v=I051qmxvDIE

2. Walter De Marian ”Maahuone”
- Maaperällä täytetty huone immersiivisenä, mietiskelevänä taideinstallaationa galleriaympäristössä.
https://fi.wikipedia.org/wiki/New_Yorkin_Maan_huone#/media/Tiedosto:New_Yorkin_Maan_huone_vuonna_2024.jpg

3. David Sheil Studio
- Nykytaiteilija, joka on erikoistunut luonnonmukaisiin maaperäpigmentteihin, joita jauhetaan käsin ja käytetään maalauksessa ja jotka yhdistävät taiteen tiettyihin paikkoihin.
https://www.davidsheilstudio.com/blog/categories/soil-art

4. Kirsten Kurtzin ”Kolme sisarta mullassa”
- Käyttää aitoja maaperiä ja perinteisiä tekniikoita luodakseen yhteistyössä maalauksia, jotka kuvaavat "Kolmen sisaren" satojen tarinaa.
https://soilpainting.com/gallery

5. Shannon Garden-Smith: Hiekkasiluetti
- Eloisia kuvioita ja julkista vuorovaikutusta käyttämällä värillistä hiekkaa ja maaperää laajamittaisen maataiteen luomiseksi.
https://www.shannongardensmith.com/sand-silhouette

6. USDA:n luonnonvarojen suojelupalvelu – Maalaus mullalla
- Vaiheittainen opas ja oppilaiden taideteoksia, joissa maalina on käytetty oikeaa maaperää.
https://www.nrcs.usda.gov/resources/education-and-teaching-materials/painting-with-soil

7. Tiedeseurat – Maaperän kanssa piirtämistä, kirjoittamista ja maalaamista
- Tieteilijöiden ja kouluttajien ohjaamia maaperään perustuvia maalausprojekteja ja tarinoita.
https://www.sciencesocieties.org/publications/csa-news/2025/may/drawing-writing-and-painting-with-soils

8. Villipigmenttiprojekti – Jackie Yeomans, Soil Guardian
- Taiteilijan portfolio, jossa käytetään yksinomaan maaperiä, savea ja maapigmenttejä.
https://wildpigmentproject.org/jackie-yeomans-soil-guardian-2

9. Heather Bird Harris – Maapigmenttitaide
- Haastatteluja ja taideesimerkkejä, joissa käytetään paikkakohtaisia maaperäpigmenttejä sekä maalissa että musteessa.
https://creativefuel.substack.com/p/earth-pigment-art-heather-bird-harris-interview

10. Lisäkeskustelu
https://thisispublicparking.com/posts/a-brief-exposition-of-soil-in-recent-contemporary-art